

El llenguatge

Es l'autor qui ho explicarà

En certes oracions relatives substantives una acció futura pot ésser expressada amb el verb en indicatiu futur o bé en subjuntiu present. Tant podem dir, doncs, Entre els qui ens enviïn la solució còrrecta sortejarem els premis següents com Entre els qui ens enviaran la solució còrrecta sortejarem... Anàlogament, Ja t'ho diré quan vinguis o bé Ja t'ho diré quan vindràs. Generalment es considera la segona solució —amb el verb en futur— més recomanable, encara que la primera és segurament avui més usual. Fabra, en la seva gramàtica pòstuma (Teide, 1956), admet totes dues solucions i indica únicament que l'ús de l'indicatiu futur és evidentment preferible, perquè evita frases equívocues, quan el verb està en la primera o la segona persona del plural i és un dels innumbrables verbs en què, aquestes persones, tenen una mateixa forma per a l'indicatiu present i el subjuntiu present, entre els quals verbs es compten tots els del primer grup (llevat del verb estar) i la immensa majoria del tercer grup. Així, en una frase com Els qui treballeu sereu recompensats, la subordinada els qui treballeu tant pot significar els qui treballen realment (indicatiu present) com els qui es pot donar el cas que arribin a treballar (subjuntiu present) i, per tant, és sens dubte preferible de dir Els qui treballareu sereu recompensats.

Aquest ús del subjuntiu amb valor de futur es justifica perquè expressa una acció de la qual no tenim la certesa absoluta que s'arribi a produir. Però avui, aquest ús —del subjuntiu en lloc del futur— es fa extensiu a d'altres oracions en què no existeix aquesta incertesa, és a dir, en què s'expressa una acció que anunciem que es produirà realment. Es tracta de frases com Serà en Joan qui ens «expliqui» tal com va anar tot plegat o bé Es el mateix director de la pel·lícula qui ens en «faci» cinc cèntims. I creiem que aquesta innovació, més aviat recent però que sembla guanyar adeptes en alguns mitjans de comunicació, no hauria de prosperar. Amb frases com els ui vinguin, els qui treballin, etc., indiquem, de fet, no únicament una acció sinó fins i tot uns personatges encara hipotètics. Però si d'algú, ben determinat, anunciem que realitzarà una acció, cal recórrer al futur: Serà en Joan qui ens explicarà tal com va anar tot plegat i Es el mateix director de la pel·lícula qui ens en farà cinc cèntims.

Albert Jané